

КЪЫРАЛ ЖУМУШЛА

Ушакъны ёезеги — социал-экономика айныуны атламлары эмга миллет проектле

Россейни Президентини Шимал-Кавказ федерал округда толу эркинликке келечиси Юрий Чайка Къабарты-Малкъар Республиканы жокълагъанды. Бек алгъа ол КъМР-ни Башчысы Казбек Кокков бла тобешинди. Эки жанлы ушакъны кезиунде сёз республиканы социал бөлөмюню бла экономикасын айнытыуны, миллет проектлери да кошлриден баргъанды, ол санда социал объектини къурулушларына энци эс бургуланды.

Жыллада РФ-ни Президентини буйругу бла миллиард сомдан аслам бөлөмге белгиленгенди. Мекянда хунерли жаш адамла проектлерин жарашдыралыра, шувълари бла чыгармачы тобешиле бардырыча мастерскойла бла студияла къурылды. Жаш телюню къылаасына шёндюю оборудовани салынырыкъды, ол кёрючле форумла фестивалыла илму конференцияла бардырыча майданга айланарыкъды. Биринчи номерли шахар поликлиниканы ишлене турган мекяны уа 10 минг квадрат метрни тутарыкъды. Анда бир сменнге 500 адамны жумушларын тындырырга болуукъду. Шёндю поликлиника

када эсепде 80 минг чакълы адам барды. Эски мекям биогендо излемлеге чырта келишмейди. Жангыс битсе, медицина учреждениланы санына онкологиядан багыууу жангы бөлөмлери къошулуукъдула. Андан сора да, поликлиникада медик студентлеге окъуу классла бла аудиторияла къурылды. Мында дагыда уллу лаборатория-диагностика ара да орнатылыкъды.

Жангы мекямны къурулушу федерал бюджетден бөлөнген ачагъа бардырылады. «Демография» миллет проекте кёрё уа спорткомплекс ишлене турды. Ол 6 минг квадрат метрден артыкъды. Аны къурулушу бондылырга аз калгъанды. Мында республиканы аршиуле бла жаруула бардырылыкъдыла. Мекямны уллу залы, узунугу 50 метрге жеткен бассейны, тренажер отуу, илшан атарна жери болуукъдула. Объекти проект багысы 270 миллион сомдан асламды.

Буз къаланы къурулушу да апрельде башланган эди. Бу физкультура-саукуландырыуу комплекс 317 къурулуш эмга 77 спортчугъа деп ишленеди. Ол 4 минг квадрат метр жерни алады. Аны къурулушу «Демография» миллет проекткни «Спорт — жашууну мардасы» деген федерал проектине кёрё

бардырылады, 2023 жылда хайрыларыгъа бериликди. Солдатска станицада эски школну тиресинде 140 сабийге ясли ишленеди. Ол 1000 квадрат метрни тутды, эки мекямдан къурылады. Мында ишле «Эл жерлени комплекс халда айныту» кырал программалыгъа кёрё бардырылады. Аны къурулушуна 89 миллион сом бөлөнгенди.

Быйын юч школну къурулушлары да бошаладыла — Прохладныйде 785 жери, Куба элде 500 эмга Наръкъалада да 500 жери болган. 2024 жылны ахырына дер уа «Бил берю» миллет проекте кёрё битёу да 11,5 минг окъуу жери бла 18 школ ишленерикди.

Казбек Кокков, санкцияланы хатарлардан къуралгъан кыйын экономика болумгъа да къармай, регионда финансла бла байланы хал тутукул болгъанын чертгенди. «Республиканы бириктирилген бюджети жылны ахырына 68 миллиард сомгъа жетер деп

сакъланады. Алай бла ол 2017 жылдан эсе 2,3 кереге есерикди. Кеси файдаларыгъы 9,8 миллиард сомдан артыкъдыла. Жылны ахырына ала 15,6 миллиард сомгъа жетерле деп сакъланады. Ол а белгиленгенден эсе 2 миллиард сомгъа асламды», — дегенди республиканы оюнчусу.

Социал жану бла алынган борчла толусунай эмга заманында толтурулгъандыла. Бюджетни файдалары есенлерини хайрындан магъаналы социал жумушлары тамаларгъа къодан келеди, торлю-торлю федерал программаларгъа бла проектеле къытышырга онг чыгъады.

Къабарты-Малкъарны Башчысы полпредге Къабарты-Малкъарда жашаганланы жашуу кыюлайлыкъларын есдорюуге дайым кыйыгъаргъанды, республикаты салынган борчлары толтурурга себеплик этгени ючюн жорек ыразылыгъын билдиргенди.

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В.Коккову Къоркъуусулукъну федерал службасында кыулукъ этгенлени профессионал байрамлары бла АЛГЫШЛАУУ

Къоркъуусулукъну федерал службасында кыулукъ этгенлени бла аны ветеранларын профессионал байрамлары бла алгышлайла!

Бу байрам инсанарыбызны, жаматуыбызны бла къыраулыбызны къоркъуусулукъларын жалгъычтан, Россейни миллет сейирлерини къоруулагъан, Ата журтун алында борчларын бет жарыклы толтурган адамлагъа иснас эмга хурмет этюню белгисиди.

Россейни ФСБ-сыны Къабарты-Малкъар Республикада Управлениасында кыулукъ этгенлеге биогендо кыйын болуудала ишлерге тюенди, алай ала кыулукъларны номислы бардырыдыла, аланы биогенларын салынган борчлары чыгъты профессионал талтурудыла.

Алынгъны одет-тёрелени сакълауу бла къалмай, аланы бойкъландыргъан да эте, сиз терроризмге, амплакчылыкъгъа бла коррупциягъа къажуу къаты кореш бардырысиз, республикада жамоат-политика ыраштыкчы кочпендирууге юлюшюногъо къошасыз. Антыгъызга тоблынгъыгъыз, Ата журтка тоз ниятли эмга бет жарыклы кыулукъ этгенигиз ючюн сизге жорек ыразылыгъым билдирме.

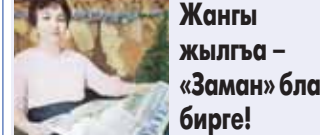
Хурметли жолдаш! Шёндюю къоркъуулары уллукуллары, халлары да къоркъуусулукъну органдардан сакъланы къытыландырыуу, бек алгъа уа тышндюгю душманларыгъызгъа къажуу корешми бютион кочпендирууно излейди. Алага сиз къаты жууап берилгиликъгъа, Ата журтка бла жалкъыбызгъа мындан ора да тоз кыулукъ этеригизге ишексиме. Сизни жореким теренинде алгышлай, кийик саулукъ, тауеклик эмга Ата журтка кыулукъ этюугеде уллу жетишилме тежеиме. Кесигиз, жууукъларыгъыз да ырашталы жашуу этеригиз сизгени билдирме.

М.М. Малкъону Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла сауғалауу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республикада Адамны эркинликке жаны бла уллономоченыйни болуш къылуучу МАЛЪКО Марина Михайловнаны ишнде жетишилме болдураны эмга кеп жылланы бет жарыклы урунганы ючюн Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла сауғаларгъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К. КОКОВ
Налечик шахар, 2022 жылны 13 декабри, №133-УТ

Жазылыу-2023

Жангы жылгъа — «Заман» бла бирге!

Багъалы шувълал! Сиз ора тибизде чыккъан жангы газетибизге алмык жазылырга жетишлей турга эсенгиз, оны жангы жылда да алып туруу ючюн, почтагъа ашыгъыз! Жазылыуу алты айгъа багысы 801 сом 72 калекди.

«Заман» газетни редколлегиясы.
Бизни индексибиз — П5898

Билдириу

Жамауат палатаны ишнини юсюнден селеширкидиле

Быйыл 23 декабрде 15.00 сагъатта Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини уллу залында (Ленин ор. 55, 2-чи къатысы) КъМР-ни Жамауат палатасыны ючюнче пленар жыйылыуу болуукъду. Анда сёз КъМР-ни Жамауат палатасыны 2022 жылда ишнини юсюнден барлыкъды. Сорлулары болгъанлауу бла телефон номерлеге селеширге болуукъдула: Т(8662) 77-27-46; 79287015767.

Башламчылыкъ

Почтада хайырлануугъа «Эльбрус» деген марка чыгъарылгъанды

Москвада Россейни Правыत्वостууну Координатор арасында «Элит карточкалары» болгъаны айтылгъанды, жангы марканы чыгаруу бек магъаналы иш болгъанды да. Быйыл ол Шимал Кавказда 2022-2023 жыллада къыш тау-лыжа сезон ачыгъанына аталгъанды. Маркаланы коллекциялагъа неда корреспондентланы жибериге деп почтаны бөлөмлеринде алыргъа болуукъду.

«Биогенлоке» «Эльбрус» курорт къыралда спорту къыш топорлеринден биринчи кышкыларга 2013 жылда жайда алгъанды, алай болгъаныгъа, ол бек изленген курортланы санына кириге жетишгенди. Аланы айнуларына Россейни Правыत्वостууну уллу эс бурды, нек дегенде ич туризмде тау-лыжа да Европаны эм бийик телпесине крейи турган таулау, бийик-тау къонакны юк кёрюстюндедиле. «Архыз» почта маркада уа — курортну аламан сыфаты эм снубордуну сыфаты. Маркаланы бителю тиражи минден асламды.

Тобешиде почта маркала почталы телюнуу кырал теллигерини эм къыралгъаны «Элит карточкалары» болгъаны айтылгъанды, жангы марканы чыгаруу бек магъаналы иш болгъанды да. Быйыл ол Шимал Кавказда 2022-2023 жыллада къыш тау-лыжа сезон ачыгъанына аталгъанды. Маркаланы коллекциялагъа неда корреспондентланы жибериге деп почтаны бөлөмлеринде алыргъа болуукъду.

Тобешилу

Сабий чыгармачылыкъны «Кюн шахар» академиясыны «Правону академиясыны» окъуучулары эмга Бахсандан сабий чыгармачылыкъны арасыны бла школчулары бла жаш адамлары къымылдауларыны келечилери, волонтеры КъМР-ни Парламентинде къонакъда болгъандыла.

Депутатла жетишилени энчиликлерин ангылатхандыла

Юрий Чайка Ахматланы Анджелгагъа «Жигит ана» орденни бергенди

Россей Федерацияны Президентини Шимал-Кавказ федерал округда толу эркинликке келечиси Юрий Чайка Эльбрус районну Бедик эллиден Ахматланы Анджелга, Хызырны къызына, энци махтаулыкъну белгисин — «Жигит ана» орденни бергенди.

Ахматланы Анджелга Россейни Президентини быйыл 26 ноябрде чыгъарылгъан Указы бла «Жигит ана» деген сыйлы ата бла орденнге тийишли болгъан жети россейли тишируладан бириди. Юрий Чайка Ахматланы кюйорлерин ол сыйлы саугъа бла алгышылагъанды эмга хунерликлери бла регион айнуу-уна къошумчыликъ этген аламан сабийле есдоргенлери ючюн иснас этгенди, ол юкюрге Багъалы саугъа да бергенди. Эстерти: «Жигит ана» Россейни эм

Айбатманчырыу

Юйлени арбазлары жангыргылыкъдыла

Келир жыл «Шахар тийерни игиленидирюу» федерал проектни чеклеринде Налечикде 48 чакълы кеп фатарлы юнюю арбазына тынгылы ремонт этилгенди. Саулай алып айтханда, жангыргыуу жануу бла жууушла 50 минг квадрат метрде тамамланыллыкъдыла. Ишлени кезиунде специ

2 бет

Тебердиланы Расапуну жашы Тахир узакълада халкъыбызны атын ити бла айдыргъан тауулапладан бириди.

МАХТАУЛКЪ

сыйлы атаны тизмесине киреди эмга Россейни Жигити бла Урунууу Жигити деген орденлени даражаларына тегиди. Ахматланы Эльдарны бла Анджеланы шувё кюйорлеринде 10 сабий босди — Эльмира, Асият, Камилла, Амалия, Елизавета, Согдиана, Къуянуч, Барсбий, Узейир бла Магомед. Эм таматарына — 29, эм гитчелерине 7 жыл болады. Абаданла ишлейди, гитчеле уа окъуйдуна. Хар бири да ата-андылары жетишилери бла къуандырыдыла.

Бу шарт шейди: Ахматланы Эльдарны анысы да кеси заманында «Ата-ана махтаулыкъну» орденни майдалы бла сауғаланган эди. Эльдарны къарындашлары бла эгелери да жети боладыла. Кеп болмай а Ахматланы кюйорлерине биринчи туудукъ туугъанды.

3 бет

Алчы жерге чыккъан жерлешибиз

4 бет

Аскерчилеге — студентледен письмола

Төгерек стол

Жашау болумланы игилендириу программала тамамланадыла

КЪМР-ни Парламентини Къурулуш, жашау журт-коммунал мюк эм отлукъ -энергетика комплекс жаны бла комитетини башламчылыгы бла бардыргылан «төгерек столда» республикада инсанланы бир-бир къауумларын жашау журтла бла жалчыту къалай къуралганы сюзюлгенди.

Аны спикерни орунбасары **Жанатайлы Салим** бардыргында. Жыйылуыга КЪМР-ни Башчысыни Парламентде эм сюд оргналада келечиси **Мадина Дышекова**, толтуруу эм жер-жерли власть оргналары келечилери къабылшында.

Сюзюлген соруну маъналылыгын белгилей, Салим Алиевич тогалы жашау журтла бла жалчыту бир неча программаларга кере бардыргылан айтханды, бу къауумларга кен сабийли ююрле, Улуу Ата журт урушун эм жер-жерли къауумланы ветеранлары, сакъат сабийи өзген ююрле, ёксоз сабийле эм башкала киредиле. «Бюгон а социал жашау журтланы ишлету не халда болганын, республикалы законла къалай толтурулганын да сюзюлбиз, кемчиликлени ачыкълап, аланы тамамлауу жолларын белгилербиз деп ышанам», - дегенди ол.

КЪМР-ни къурулуш эм жашау журт-коммунал мюк министрини орунбасары **Астемир Унажиков** «Жашау журт» федерал проектини чеклеринде жаш ююрлерини жашау журтла бла жалчыту къалай къуралганын билдиргенди. Ол айтханы, быйыл бу жумушларга 50 миллион сом бөлүнгенди, ол санда федерал бюджеттен 29,1 миллион сом, бу ачагыга 66 жаш ююр жашау болумларын игилдендирилгенди.

Битеу да бирге уа бу къырал себепликни алдыргыларын берини 745 жаш ююр билдиргенди. Келер жыл программаны жашауда бардырыуға 58,9 миллион сом салынганды, - дегенди докладыч. Улуу Ата журт урушун ветеранларын, къазауатда жоюлганын ююрлерин жашау журтла бла жалчытуу ююсунден айтханды, быйыл бу программаларга 2,2 миллион сом бөлүнгенди. Бу ачагыга эсепте болган жаныгыз ветеранын эмзеглерин жалчытылганында. Жер-жерли къазауатланы вете-

Доклады сюзе, Жанатайлы Салим законлага тиийишликни бу къауумларга берилген журтланы кенглиги 33 квадрат метр болуурга кереклисин айтты, ол къалай сакланганын билгире суйгенди. Мокъьаланы Ачезиме айтханына кере, къурулуш компанияла бла бу жаны бла сөлешуле бардырылууда. Болсада программаны жашауда бардырыуға бир неча чырма барды. Сөзге, бир ююринде ёксюзлеге фатарланы жалаңда 25 проценти берилгире болады.

Къыралда элдеде жашаганы болумларын игилдендириу бурулган энчи программа барды:

«Элени комплекс айнытуу». КЪМР-де ол къалай тамаланганын эл мюк министрини орунбасары **Тимур Вадилов** билдиргенди. Билтир аны чеклеринде энчи ююрле берилгенди жашау журт сертификат. Элилеге лютгалы ипотекка программа да барды. «Ол а элдеде жашау болумларын игилдендириу суйгендеге улуу себепликни. Кредит 2,7 проценти берилди. Сөз ючюн, быйыл бу оңг бла 88 ююр хайырланганды, ипотеканы ёлмөни 187 миллион сомга жетгенди.

Нальчикни жер-жерли администрациясы жашау журт политика жаны бла департаментини башчысы **Зур Дударов** билдиргенди, сынау халда шахарда жыл санларина кере бир башха программаларга кирмеген инсанларга себеплик жаны бла проект ишлейди. Анга тиийишликте, ипотекка биринчи телуэну этерге болушлык берилди. Неда ипотекка алганы инсанга уа къоранчлары бир кесегин къайтаргыла болуурга.

Докладында обшектиледен адамланы кечюоруу къалай барганын сорганды. Ол билдиргенди, шахарда алай 32 мекам барды. Аладан экинсиде жашаганы кечюорюлгенди башха фатарларга. «Мекамланда бирлери осал, жашау этерге къоркунууда болганылары тохташырылганды, алада жашаганында ол а жаны бла программаланы чеклеринде

Мадар

Экспортну магъанасын терен ойлайдыла

Къабарты-Малкъарда келер жылдан башлап «Халкъла аралы кооперацияны эмда экспортну тытылы айнытуу амаллары» деген регион проект тамамлангы башлангырыкды. Ол «Халкъла аралы кооперация эмда экспорт» миллет проектин чеклеринде этилик ишди, дегенди республиканы Экономика анычтыу министрствосунда.

Бу проектин хайрында «Россейни Экспорт арасы» АО жарашдырган Регион экспорт стандартны экинчи кесеге синдирилгенди. Дагында къырала бла сатуу-алуу этиуге кен оңгла беруу хайсап бла къуралганды. Алай онбеш амал барды. Бюгонюкко ала ны онбири хайырланганы КЪМР-де. Сөз ючюн, Экономика анычтыу министрство экспорт себеплик этген эмда сырьёга саналмагъан экспортну айнытууга борлу болган оргнада башламганды. Дагында Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Экспорт совет къуралганды. Предприимствэ себеплик этиу араны мурдоорунда алай жумушла бла кюгу жарашдырылганды. Аны интернетде адреси ма буу: <https://catalog.exportkbr.ru>.

Алай бла бизни республикада бу иште бек улуу магъана берилди дегерге болуурга. Эсте сала айтсак, Экспорт стандартны синдириу жаны бла Къабарты-Малкъардан алга жалаңда Старополь край барды.

УЛБАШАНЫ Мурат хазырлаганды.

Себеплик Саулуукъларын кючлендиредиле

Саулуукъландыруу-физкултура диспансер регионда спорткултура бакъган эм реабилитация бардырган жангы медицина учуреджиянда. Анда хар кимге энчи программа сайланды, шендету амалда да хайырланганды. Быйыл мында онбир айны ичинде 2117 спорткеслерине къаратырға оңг тапханды. Бюгонюкко учуредже жангы излемлеге келишкен оборудованье эм медицина аппаратура бла жалчытылганды. Алай бла, кеслерин ачыгътан-

ланы 98 проценти реабилитациядан сора алгандан эсе къыруулу болгандыла.

Диспансерни специалистери айтынганы кере, билгиле эм сынамыл медицина ишчиле болмай спортта жетишимле болдуруча тоюлду. Ол себептен мында урунган врачланы баш борчлары - къольярны тошгелени саулуукъларыны ийи къарп, спорт жашауларыны не къадар узактыга созарча этергеди.

Бизни корр.

Ата Аушигерде ГЭС-ге – жыйырма жыл

Жыйырма жыл мындан алгга гидроэнергетикле Аушигерде ГЭС-ни хайырланганы бергенди. Эл электротроку чыгаруу жаны бла Къабарты-Малкъарда энчи жерин алады. Кеси да къурулушлары Совет Союз чыгаргандан сора башланганы гидроэлектростанцияланы санна киреди, дегенди Рустидиру республикада бөлүмюнде.

Бу станция Тёбен-Черек къауумга киреди, аны кючо 60 МВт болады. Аны юсо бла этген суу, турбиналаны чархларын буруп, ток бергендин сора, энчи ыргыгы бла андан ары - Зарагиде ГЭС-ге барды неча Черек сууга төгөлдү.

Бу сууда ГЭС-лени къауулууу проект совет заманда окуна башлаганды. Эки станциядан (Къашхатанда эмда Аушигерде) къуралган гидроэнергетика комплексни къагытлары «Еревангидропроект» институту жарашдырганды. Ызы бла аны «Гидропроект» институтта тинтип, станцияланы кючюн кёбейтирге амал табыдыла.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Сынаула Эсеп келденжазма белгиленген болжалында озганды

Алггаракъларда саулай къыралада, бизни республикада онбиринчи классланы тауухсана орус тилден эсеп келденжазма жазгындады. Эстерге келеткин, ол мектеплени тауухсууна ала берген ГИА-ланы бла ЕГЭ-лени тизмелерине 2014-2025 окуу жылда къуылганды. Дагында бу сынауу, саулуукълары бла байламлы энчиликлери болганылага сочинение угсай, изложение халда бериге жарайды. Аны кесин да окуучула сагынылган дөрсөдөн Бир къырал экзаменине баргырға эркинлик алыр ючюн жазыдыла.

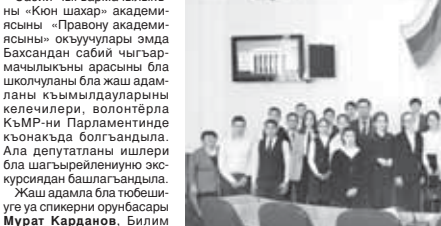
Бу сынауу ючюн белгилери уа «зачёт», «незачёт» хайрада салынды. ЕГЭ-ге эркинлик алыр ючюн берилген теманы ачыклагандан сора да, аны бла байламлы ююмну, кез къарамны адабият чыгармала бла байламлы этип анылатгырға тиийишлиди. Келденжазманы окуучула кеслерини шолкарланы жазыдыла, анга юч сагыт бла 55 минут берилди. ОВЗ-лары, сакъатлылары болганын, саулуукълары бла байламлы юйде неча санатор-чегет билми организацияладуруп окуучуларга уа спонтанликла бир сагыт бла отуз минут бөлөндү.

Сочиненияны озгъан жылкыны ырускниклерине да жазарға эркинлик берилгенди. Аны мурдорлу кезууу, белгилегенибизча, жетинчи декабрьде озганды. Къошак урумлары уа 2023 жылда экинчи февральда бла төртюнчю майда болуукълары. Бу къошак кезууледе келденжазманы биринчи юнде жазалмагъанла неча бир торюу сылтау бла сынауга келалмагъанла жазаргандыла. Чертирге тиийишлиди, Россейни Жа-

МОКЪАЛАНЫ Зукура.

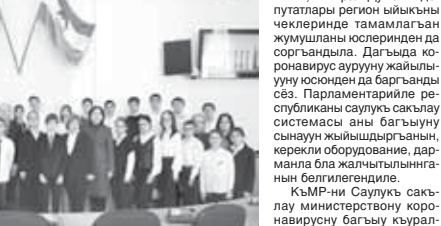
Төбешуу

Депутатла жетишимлени энчиликлерин ангылатхандыла

Сабий чыгармачылыкны «Кюн шахар» академиясы «Правону академиясы» окуучулары эмда Бахсандан сабий чыгармачылыкны арасыны бла школаларына бла жазыладан аны кызылдамаларыны келечилери, волонтерла КЪМР-ни Парламентинде къонакка болгандыла. Ала депутатланы ишлери бла шагъерленюнуо эскюрсийдан башлагандыла.

Жаш адамла бла төбешууге уа спикерни орунбасары **Мурат Карданов**, Билим беруу, илиму эм жаш телюно ишлери жаны бла комитетни таматасы **Нина Емусова** эмда Жамауат къоркунуу сизуулук эм коррупцияга къажуу комитетини башчысы **Михаил Криво** келгенди. Мурат Карданов Парламентде факмулуу тире жаш адамла чакъырлыгъанларын белгилегенди. «Бу төбешууде жангы билим алырсыз, сейири шартла билдирис, дагында муратла да салырсы деп ианна. Адам тюз муратла салса, жетишимли болмай къалмайды. Хау, жашауда жеңил жолла жокъудула, алай итинген, къадалы коруштын алычгы чыгады», - дегенди.

Аны устазлары келдендиргенлери, болушханларын да айтханды. «Манга жашауунда аламан адамла бла төбешуу нысыбм тутамды. Законла чыгаруучу, толтуруучу власть оргналада да ишлеген. Спорт командада ишлерге юйреткен да, бу сынауу манга бюгон да болушканды», - деп белгилегенди.

Мурат Карданов а спортта жетишимлени жашырыныкъларын эм жолда къалай тийишчелде къыйынлыкка болганын соргандыла. «Объурга, билимге итинирге, эрниме ишлерге керексе. Жетишимни башы билмиди, спортта, башха жумушлада да», - деп жууаплаганды ол.

иши, Къырал Думаны депутатлары регион ыйыккы чеклеринде тамамлаган жумушланы юслеринден да соргандыла. Дагында корорнууру арууну жайлытуу ююсунден да барганды.

Сөз Парламентариле республиканы саулык сагылау системасы аны багытуу сынауун жыйышдырганын, керекли оборудованье, дарманла жальчытылганын белгилегенди.

КЪМР-ни Саулык сагылау министрствону коронавирусу багытуу къуралганына кере саугъагы тийишли болганы да анга сагъатлык этеди. Мурат Карданов бюгонюкко арууну торленгенди, болсада аны холор ючюн а дарман салдыруу бютонда хайрылы болганын белгилегенди.

Жууук кезууде урунуу рынок артыкка изилерки усталыкълары да сюзгенди. Депутатла информация эттирме этгенде, кюрулуш айныгъанларын белгилегенди. Алай аны бла бирге ахыр кезууде эл молкде оңгла улуу болганын айтты, бу жаны бла усталыкълары да сюзгенди.

Төбешууге «Кюн шахары» устасы **Беккиланы Жанна** бла Бахсансы Сабий чыгармачылыкны арасыны башчысы **Альона Зеушева** да къагытхандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

22 декабрь – Энергетикни кюню

Баш борчлары ток бла ышаннгылы жалчытыуду

Энергетикни магнанылыгын аныгылар кереклиси болмас. Кырлары экономикасы кеп кылай итеу белюнгеринде хар не да аны ишине кер болды. Республиканы электросьетери кыш суууулада кылай ишлегенерин, энергетикни борчлары юсюнден биз «Каббалжержонун» башчысы орусбарсы – тамата инженер Алибек Яганов бла ушак этгенбиз.

- Алибек Аудинович, профессионал байрамга азыга кылай керюмюле бла тобейбиз?
- Бошала турган бш бизге осал болмаганды. Ишни тынгылы бардырганбыз, битеу белгиленген борчларыбызны тамамларга кыюлуздан келгенди. Сөз ючюн, оборудованига ремонт этуу жаңы бла хар нени да тындырганбыз. Он санда эски ток ызыны алышы, трансформаторланы, бишкек толтуу оборудованианы жангыртуу жаңы бла да кыдар иш этпегенди, бир-бир жумушланы уа оздуруп кыюула тамамларганбыз.

Не аман, не техника жаңы бла чырмау болмаганды. Дагында, хар заманда, токун кыюуларын азыгытга энчи оз бурлуганды. Он улмут бла да кеп иш этиледи.

Алай бла бизни баш борчубуз – хайырлануучуны электроток бла ышангылы жалчытыуду да, аны жик-жиги бла толтурганбыз дегер болукма?

Техника эмда оборудоване жаңы бла онгаргытыве а кылайдыла?

- Бизде анга не заманда да энчи оз бурлады. Подстанциялада бир торло чурум чыккаса неда бузукулук болса, шахарны тирелери неда улпу предпрятялаа токусу кыалгырга болуктуду. Аны себепли оборудованианы ышангылыгына дайым кез-кыулак болуп турурга керекди.

Бу жаңы бла жангыртуу программала да толусунчкы тамам этиледи. Ишлегенеринде кере оборудоване мажарыбиз, техника жаңы бла да чырмау жоксуду. Жаңы хайырлануучуны кыюуларларына мулкюбюз хазырды. Хау, районла бары да бирча айнымайдыла: бирлеринде асламырак ток изленери, башчалары уа азырак. Прохладна, Чем, Эльрус эмда Уран районла биринчи кыуамга киредиле дегер болуктуду, алада тийишли мадарла этиледи. Сөз ючюн, Прохладна районда кючюрко подстанция орнатар умутубуз барды. Ток азыкт эминде деп, бу ишни алындан окуна тамамларга керекбиз.

Дагыда Чем районда подстанция торлендиреги тоуеркиди. Республиканы ара шахарында да кепден-кеп электроток излене барды. Сөз ючюн, «Восточный» микрорайон кыурала турары – аны да жалчытырга керекди ток бла. Келир жыл бу ишни да тындырырга тауекелбиз.

Электроток ызылга кыюуларга ызыленгенден быыл бизге юк минг чаклы завка келгенди, барысына до 70 мегаватт жетеркиди. Он бек кепю, эм азындан юч-төрт тынгылы подстанция ишлере керекди. Бююнкюле до 2,5 минг чаклы завканы дурус керениши. Эм улпу объекте быладыла: «Эльбур» туризм-рекреация комплекс (17,9 мВт), «Погансуан» МГЭС (23,4 мВт), Нальчикке кеп фатарлы койне (4,95 мВт), дагында «Жако» фабрикада эмда эл мулк инфра-структурада мехялама. Кыалган завкаланы да толтурулукбуз, алагла жалаңда заман керекди.

- Бу аны ал ююлеринде суйкуланы республиканы талай районларда ток бла жалчытыуу буларганда. Андан кылай кытуудугу?

Аны хайырландан токун улпу бек азыды. Быллай ызыны дагында бир игиси – алагла аркинликсиз кыюушланы олсагарт окуна белгили болуктуду.

Дагыда электротокно эсепленген «акылы» приборла орнатыладыла. Бу ишни Зольск эмда Басхан районлада тамамларганбыз, аз-аздан башха жерлерде да этерикбиз. Быллай сөтчикле ток кылай, кычан, неллай бир хайырлануучунаны аны бизге олсагарт кертютедиле. Зольск районда ары дери кыоранчла 40 процентте жетиучо эселе, энди 13 процент болушандыла. Басхан районда да эки керге азыгындыла. Кесигиз керезиз бу системамы нечик иги хайыры болганыны.

- Шендого дундяда хар не да цифралы амаллага кере барды. Сизде уа анга оз бурлуамды?

- Сөзюсө – хау Хайырлануучула эсеген болурла ток ючюн энди жалаңда почтага неда жер-жерде кассалага бармай, интернет бла женгил төлереге болушуну. Биз «Свет онлайн» деген приложение чыгарганбыз. Аны мобилный телефонга салып, сөтчикни кергюстоуерин жибереги, токун багысын төлереге, аблонг сунуу багыга жазарга, башха торлю жумушланы да тамамларга болуктуду. Суйөгиз а, бу ишени компанияны сайтында эсеп деп жарашдырылган – энчи кайнетде – тындырырга а амал барды.

Алгынн кезинде электроток ючюн тоз ниетли төлечуле тамата төлю болучо эсе, энди уа жаш адамла да кыюушланыдыла. Сау болсунла, улпу келлюнок этмейди, бу аллай электорн амалланы тири хайырланды.

Алай бла сыйган төлеуле айдан-айга керебе бардыла. Ол да кыуандырады. Алай төрели кассаланы да жабаркы тоюлеби. Аланы жаратканла бир эселе, ол адамланы чырмарга керек тоюлюдо. Бизни ишибизни баш магнаныла турду – хар не да хайырлануучула таг болсун деп.

- Ишни бардырганы, бек биричинден, адамдалады. Коллективизми юсюнден а не зат айтырга болуктусу?

- Бизде билгилми, хуерни кеп адам уруанды, бийик профессионал сан салалга тийиш болганды. Алай да кыуандырады. Алай дагында юйретуу жумушлагла, профессионал усталыкчы кючлендирюге дайым оз бурлады. Бу жаңы бла бир торлю жарсыу жоксуду.

Дагыда жаңы төлечуле юсюнден сазганычмы. Биз КыМКЭУ эмда Кыурулуш лицей бла байламлыккылы юзюмбиз. Аланы энергетика жаңы бла белюмерини окуучулары бери практикага каледиле, билгенлерин хайырландыла, жаңы сынам аладыла. Биз да алагла кыюлдан келгенина болушга саны да аз тоюлюдо. Алай дагында келе турган Жаңгы арда уа кесибизге ише алабыз.

- Энергетикада урунганлага айтыр сөзюсоз бармыды?

- Коллегаларымы барын да Энергетикни койне бла алгышарга суюме. Ишени керюкюзуул болсун, койне уа насылды толусун. Дагыда келе турган Жаңгы жылда хар кимге да жорекеринде болган умутлары толурн тежейме, Аллах мамырлык, кийик саулык берсин барыбызга да.

Ушакны УПБШЛАНЫ Мурат бардырганды.

КЕРМЮЧ

Органы ымыкша Черкесск шахарда Байчорланы Марьяны атын жюрюттен сурат галереяда «Нартланы жерлерин байлыгы» деген керюмч ачылганды. Аны «Кырачай-малкыр халкыны маданият совети» регионла аралы жамауат организация КыМР-ни бла КыЧР-ни Суратчылары союзулары бла бирге кыуарганды. Анга халкы таынган суратчыла эмда энди ишлеп тебирегенде да кыатышкандыла.

Аны кыуарганла билдиргенге кере, керюмчге отуздан аслам суратчы ишлерин бергенди. Битеу да 100-ден артык сурат эм кыюл устала жарашдырган саут-саба,

чликин тебиреге чакырыу этиленди эди. Алай бла, жарым жылны ичинде аланы хар бири да бу тематикага кер ишлеп, 3-4 сурат хазырлап, проектин а-

КыЧР-ни маданият мини-стри Ураб Агирбов.

Нарт эпосну дунясын энчи халда ачыкылау

торларын кыуандыргандыла. Бу иште жаш суратчылары сейилери аслам болганыны а энчи белгилерчады. Сөз ючюн, Москвада ишлеген жашыбыз Аналаны Мурат юч улпу суратчыны жибереги эди. Аладан кесине хар кими да эсин белдурдген Кызыл Фуюн башни тайдырган экимертик Ероз-мек эди.

Андан сора да, керюмчге келгенде тырынуауу Хючуланы Арсени бу нарты шайтанлагла кыоакыга тошогени ачыкылау суратын да белгилерчады.

Мында, суратладан башха да, эртегилю юс кийимле, нарт жигитлени саутлары, кийиле, дагыда торло-торло затла керюрге болукту эди.

Искустуону байрамны кыуанычы аныулуу уа КыЧР-ни маданият министри Ураб Агирбов, КыЧР-ни Суратчылары союзуу таматасы Атайланы Халис, РФ-ни суратчыларыны союзууу келечиси Амматланы Леуан, усту Бачиланы Хамзат, Байчорланы Марьяны атын жюрюттен сурат галереяны таматасы Эльканы Хаджимурат, «Кырачай-малкыр халкыны маданият совети» регионла аралы жамауат организацияны башчысы Жабелланы Лидия эм башхала кыатышкандыла.

Бу жумушу кыуарганлага жорек ызылыгыны мюмбиз билдирге суюме. Мен ишлеген эки жылы ичинде керген керюмчлеримден бу бек магнанылады эм сейирди. Маданиятыбызны саклауу, сабилерибизни телефондан айырып, башха затха эслерин буруда быллай ишни хайыры беккулдуу. Суратта кыуарганда, бюсюргенини бла кыал-

гыаныгы олсагарт аныгыла. Биз шендо кыргенге уа бюсюрмеген табылмас, – деп чиргеген министр Ураб Агирбов.

Эльканы Хаджимурат а, миллет байлыгыбыз аны адамлары болганыларн чертип, аласыз бир торлю жумушну да магнанысы болмазыгыны айтканды. Бир бирибизге билеклик этерге да чакырыганды.

Жабелланы Лидия уа бу жумуша жууупы кеден кыарлап, анга тире кыатышкандылагы ызылыгынын билдиргенди. Ол айтканга кере, бу керюмч келир айда Нальчикде Суратла искусстволаны музейинде да ачыкылады. Бу иш а улпу, аруу саугалы сурат альбому бармула бла бошалкыды.

Атайланы Халис, ашы башламчылыкка жош салынганын белгилеп, кыалам кыарындыларын токтаусу ишлере чакырготтанды. Нальчикке этерик керюмчге да жаңы суратла хазырлагла энта заман болганыны эсерттенди.

Биз бла Эльканы Хаджимурат Кысоводск шахарда бардырылган семинарга кыатышкандыла сертификатларын бергенди.

Жыйылганлага деп концент да кергюстолгенди. Кыоучу эм жырыч Катчыланы Русланы кыатышуу бла миллет төлечулерибизден бирин кергюстолгенди. Ташлы-Таланы «Ийнар» жырыч кыуаму уа нартыны суратлаган кийилери бла аны ююсперинден жыр бла кыуандырганды. Кыоакылаа ташлы-талачыланы кыылуу кырала бла ашырганды.

Андан сора келгенге керюмч бла шагырейленгенди. Кергюстолген ишлени арала-

Даража

Алчы жерге чыкыгган жерлешибиз

Тебердиланы Расуну жашы Тахир уаакылада халкыбызны атын иги бла айтдырган тауу улпаңдан бириди. Ол стоматологаны Индияда барган улпу битеудунин жыйылуларына барып, андан махтауу болуп кыайтканды.

Тахир 2015 жылда Москвада эртегили төрелери болган, Россейде тишлере кыуарган биринчи школну мурдорунда кыуарган А.И. Евдокимов атлы кыярал медицина стоматология университетин бошоганды. Жинкин жылда уа ма ол бийик койду ишлери интернатура белюмюн тауула.

2018 жылда уа Москвада М.В. Владимирский атлы област илму-излем клиника институту ординатурына да бошоганды. Ол анда «бет-жаккы хирургия» деген уста-

жаны методикалага юйренгенди. Стоматология жаңы бла адамланы жумушларын жалчытыуу анынууу, игиндирюню кыйгайтырып кергенди.

Статистикени айтхаларына кере, Индиядан кеп стоматологу болган кыярал жоксуду, алай а ол арууларны жок этер чекте жетишкенгенди ала. Аны юсюне уа анда адамны ауунда рак аруу жарылган шартта да терк-терк чыгга башлаганды. Ма ол себептен индиячыла бу болуому тозетирге онгла изледили. Дуняны кыалаынды да келген устала уа сандаларына кыатышмайдыла.

FDI-ни президентин Тин Чун-Бон айтканга кере, Конгрессин программасында энчи оз белюнген кыайгыла битеу да сауук сакыла жаңы бла ишлегенени туурала-

рында туралды. Аладан бирине ол жыл саугалы таматарак адамланы сауукларына кыуаруу тийишликсиз жалчытыуу санайды. Бу халкыла аралы форумда кеп торлю темаларга кыаралганды. Он санда эндодонтия, стоматологияны профиликтикасы, цифровый стоматологияда жаңы методикала бла ишлеу – Алай а баш тамарга бу ишни кыуарганла. Проблемы стоматологического обслуживания в старшем обществе» дегени санайдыла.

Докладла бла индиячи стоматологаны жетишми, андан-мындан келгеннен да отуз адам сөлөшкенди. Он отуз адамны Ньё-Дели деген шахарда барганды. Аны ишине сауук сакыла биригилеуде, стоматология индустрияда ишлегенден мингиле бла адам кыатышкандыла. Терт койно ичинде конгрессчиле кеси сынауларын да кергюстоп, анда ачыкыланган

жине, бетпирине жара салганына кылай балгарга керек болганыны юсюнден айтканды. Анга «дентальная травма» дейди.

Тахирини илму ишине тынгылап, жюри анга ол Битеудунин илму форумда жинкин жарыи тийишли кергенди.

Махтауу жерлешибизини атасы Тебердиланы Хусейни жасы Расул ишлени министрствосунда ишлегенди. Он дунясын замансыз алышканды. Тахирге жалаңда он жыл бола эди. Капушланы Лариса, Тебердиланы тукумуну кепте топ-топе келтирчю келини, медреселары. Ол кююнда беш сабий бла кыалганды баш ишлеп. Он, аланы тукумдан айырмайла деп, ахуларны кыларында тутканды, аруу есдюргенди.

Тахирини ызындан барганына дагыда бардыла юйюрге – Лейля сабий стоматологу, ол да Тахир бошоган. А.И. Евдокимов атлы кыярал медицина стоматология университетте окуганды. Ординатураны Медицина болушуну энчи торлюлерне кыуарган федерал медицина биология агентствону Федерал илму клиника арасында этгенди.

Ислам да, кичи кыярандыкчылары, ол медицина стоматология университетте 1-чи курста окууду. Юйюрге кыурулушчула, сатыу-алуу бла коршегенге да бардыла.

Тахирини усталыгына багма бергенге Интернетте мөпчюле. Жаш адам жашуу жолун алай башлаганы иш шартды. Аны мындан ары да, хорамлы болуп, кыяралын, республиканы, миллетин да кыуандыра турлугу жахкы. Кыяда да махтауу болсун.

МУСКУАЛАНЫ Сакинат.

Окзуучуланы сейрлерин кыозгыай

Полойланы Аминат Асланбиевна Эльрусда орто школда малкыр, орто тилпеден, адабияттан окутады. Эки миллетти тиллерини, литератураларыны байлыклары, арикулуклары, магнаныларын ачыкылады, сабийлени ала бла шыгарыи этеди.

Улуу орто постле, жазыучула Пушкинни, Пермонтову, Толстойну, Чеховун эм башталаны чыгармачылыкларыны колгошу ала ол миллетни маданиятын ачыкылады. Аны хайырындан окуучула аланы ююсперинден толу биледиле. Алары айтылган Кязим, Кыай-

сын, Керим, Таниля сөлөшгөн аны аны ишени билеге бизни сыйлы борчубузд. Аны да айти, эсперине сала, Аминат Асланбиевна окуучулары жорекерине эки миллетни адабиятына, маданиятына суюмекликин синдиреди, билимин, заманын да сабийледен аямал, ичин бардырады.

Ол берсинде торлю-торлю онгла да кыуанды. Алагла окуучула, усталда да сыйон кыарайдыла. Кеп болмай окуучулары бла Устаны ююне да сейир юю кыуарганды. Бу сурат ол кезинде алынганды.

Аминат Асланбиевна кеси да дайым билимин есдоргоелди туралды. «Школ санга кыалай магнаны тутайды», – деген сороруума устас: «Ол мени жашаумду», – деп жуу-алпаганды.

Алай бла Полойланы Аминат аталадан, аналандан, онучуландан да аруу алгышала, махтауу сөзле эшитте бардырады огурулу ишин.

ОСМАНЛАНЫ Хыяс.

Айымалыга

Кыйынларына – тийишли багъа

Жангы жылы аллында миллетибизни келечилерини юсеринден ахшы хаярлаа билдириу бек хычуунанду. Ала башаданы арадырында энни юслас кыгъылыгъа бла сауыгъалга тийишли болганлары кыйсыбызны да ехтемледириди.

Жангоразланы Лиза.

Балаланы Жаухарат.

Ыспас кыгъыт келгенди. Анда айтылганнга кере, Жаухар Тахировна быйыл медицинада ишлегенлини аккредитацияларын едвореуге болушукъ этгени бла байламлы Леонид Михайлович анга кесинден эм Палатаны атындан ыразылыгъын билдирип, Россей медицинаны тамблагы коюу анча ишин сойген специалистле болганларынын чертеди. Андан ты-

шында да жаш специалистле аны билимин едворегинден белгилеген балла да бериледи», - деп айтылады кыгъытда.

Жангоразланы Лизаны бла Балаланы Жаухаратны кыйыныларына тийишли багъа берилгени бла алгъышлайбыз.

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат.

Чыгармачы биригиуде

Ахшылары белгилегендиле

Журналистлени союзу республиканы басма органдарыны айнуларына юлошорлик кыошчаланы сауыгъа алгъанды. Россейни бла КъМР-ни чыгармачы биригиудерини грамоталары бла республиканы эмда муниципал газетледе, телевидениеде бла радиода ишлегенлине бир кыуаму белгилегендиди.

Барыгъыз да жамауатын окомункыраууга, анга жангы эмда тоз ханарла билдирип турууга кыйын салгъарыгъыз. Россейни бла КъМР-ни журналистлени союзуна таматасыны кыулугъун толтурган Шауаланы Разият.

журналист, бийик билимлик болганы бла кыалмай, айтылган сезюнден артда не чыгарыгъын алгъадан билдире, эси да, окому да болурга тийишлиди», - дегенди. КъМР-ни Къабарты-Малкъарны басма органдарында ишлегенлине олу ишчална болганларына ола аны бийик даражалы конкурсларда хорлагъанлары, окомунчалы бла кыурауучулары алагъа уллу хурмет этгенлери да шагъатдыла.

Бизни корр.

Кыйгырыу

Жангы жылга алаамат саугъа

Келе турган Жангы жылы байрамны аллында сауыгъала этиу ахшы тереге айланганды. Анга Социал страхования фондуны бек бөлюмюнде ишлегенлине да кертичи болгандыла: «Пад-Гранта» автомобиланы ачкылары производствода кесперин ачкыан экуюленге бергендиле. Бу жол жангы машинала Баксан районуну Атажукино элинден Дышкешов Фида Хасанбиевич эмда Зольск районуну Малка элинден Карданов Ахмед Муовичге жеткендиле. Ала Муович да эл мюлдке ишлеп ачгъандыла эмда сакъат болгандыла.

ичинде транспортну меси этген ремонтну бир кесегин тевейди, жуу-тукъу кытери аллагъа кыротатан ачмасын да кыйтарды. дагында бир кере автомобильни капитал ремонтну багъасындан тоз процентин кеси боюнча алды.

рирге деген машинаны багъасындан кетю тевейди. Комплекс реабилитацияны чеклеринде Фонд, иш юсюнде ачгъанлагъа страховой тевуелени ай сайын да береди, дарманланы эмда башка медицина кереклени, санаторийге путевканы, реабилитация амалланы, ортопедикский кереклени да сатып алырга болушды.

ДАХАТЛАНЫ Марзият.

Тутушув

Майдалланы асламысы – бизни спортчуларыбызга

Кеп болмай Дондагы Ростовда бразилиялы джигуджитсудан Евразияны чемпионаты этгенди. Анга Азербайджандан, Тюркден, Армениядан, Великобританиядан, Узбекистандан, Кыргызстандан, Поржудан эм Таджикистандан 3 минг спортчу кыатышгандыла.

спортчуларыбыз ахшы керюмюлдге болдуруп, команда зачетда биринчиле болгандыла. Анга уа эччи зачетда 17 «алтын», 12 «кюмюш» эм 10 «доммак» кыатылганын себеплик этгенди. Алтын майдал бла кыйтаханаланы арадырында уа Таппасханланы Ислам да барды.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан. РЕДАКЦИЯНЫ: ТЕКУЛАНЫ Хауда (баш редактору орунбасары), ЖАНИ УРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борну (жууалы секретары), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМАЛАНЫ Зуура, УЛБАШЛАНЫ Мурат. ТЕЛЕФОНДА: Редактору приемлини – 42-63-01. Баш редактору орунбасары – 42-38-21, 40-04-82. Жууалы секретары – 40-03-24. Секретары – 40-93-42, Корресптор – 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕТОМЛЕРИ: Поэтика эм право – 42-24-02, 42-67-68. Экономика – 42-66-73. Културга – 42-66-76. Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18. Коррета, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бла байламлакълаа жореткучу эм жалгъылу – 42-37-94. Эччи корреспондент – 42-68-72. Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла кыгъыт жореткучейлик. Къыз жалгъылаа реунига этилмейди эм ала артка кыйтаргъымайдыла. Габгелде басма редакцияны ахшы реунига омула рекламаны омула бла кешиместе болушукъда. Алада айтылган хар зат юсер Россей Федерацияны Басманы юсюнден законду тииндилекте материалланы авторлары кесери жууалыдыла. Редакция авторлардан 400 габгет тегинден (машипка бла жазылган 5-6 бет) кетюно алмайды. Газет Саяманы, информация технологияны эмда асламы коммуникацияны ишлери жанна бла федерал надзор службагы (Роскомнадзор) Къабарты-Малкъарлаа управленисинде 2016 жылда 19 декабрле регистрация этилгенди. Регистрация номер – ПН № ТУ07-00118. Индекс - П 8953

Газетин басмагъа «КМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службагы хазар этилгенди. Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясына басмагъангады. Староворот край Косовула эм, Ивановский орам, 5а. Газетин ишлери тапшыруу ючюн КМР-ни пошта сувяны федерал Управленисте жууалыды. Телефонна: 76-01-21. Газетин роунигагъа сатыу ючюн КМР-ни «Роспечать» ашкочор обществосу жууалыды. Телефон: 42-69-34. Газет майгъакла юч кере чыгъады – габгетор, орта, шабат кюнесле.

Номерге графикте кере 19 00 сагъатта къыз салында. 20 00 сагъатта къыз салынганлы. ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГЪАРЫЛА: Курдаланы Сулейман – дежурный редактору; Кучукланы Сафият, Кетеничланы Зульфия – жууалы секретары орунбасарлары; Зезаланы Лиза (1-чи бетле), Исламаны Валя (3-4-чи бетле) – корреспорторла. Тиражы 1451 экз. Заказ № 2557. Багъасы 10 сомду. РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЕЛЪИНИ АДРЕСИ: 36000, Нальчик шахар, Леонид атыл проспекте, 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru

ХАЗЫРЛАНЫУ

Омак жасалган назыла, жарык жылтырагъан жулдузла

Келе турган Жангы жылга хазыраны хар кыстау барды. Шахарны администрациясынын маданият бөлюмюнден билдиргенлерине кере, Нальчикни эмда анга жууукъ элени ара майданлары омак жасалган назы терекле жасаркъыдыла. Ала Келишююкюно, 400-жылкыны, Абха-

зыны майданларында, Къабарты, Кадиров аты орамлада, култура эмда солгу паркы ара майданда. Долгынски Курорт залынын аллында, Профсоюзланы, Кырал концерт залны, «Восток» кинотеатры, «Галерея» сатыу-алуу араны катларында да овелликдиле. Бир-бир орамлада уа жомакъла-

ны жигитлери, уллу ариу жулдузла да абданланы, сабийлени да кыуандырадыла.

Ариу назылары жашау юйлени алларында да керюрге болушукъду. Хасания, Дубки, Кенже, Адюх, Вольный Аул, Акъ-Зуу элле да ол ишден бир жанында кыалмагъандыла, алада да жасалган терек-

чикле соеле башлагъандыла. Шахарны орамлары, майданлары айбатанандыла. Аллай ишни республиканы район аралары, узакъ тау эллери да этедиле. Бу кюнде Къашхатаууну Маданият ююкюно аллында майданда бийик назыны юсюнде кеп сейрилик иллуланы жылтырагъанлары, чыракъчыкъланы да жанганылары тевереке да кыуат саладыла. ХОПАЛАНЫ Марзият.

Пенсия Фонд Къырал болушукъу жекчилгендирюр Муратга

2023 жылы 1 январындан башлап Россейни Пенсия фонду сайтанда жангы бөлюм ишлериди.

Пенсия фондуна бла Социал страхования фонду бирикдириу халкъга социал болушукъуны битеу тюрлолерин алынууу жекчилгендирликди. Биригиуден сора эки фондуны кыуаруунда болган пособияланы барысын да бир жерде тохташдыргы болушукъду. Алай бла Россейни Социал фонду бизнесте салынган администрация чурмаланы азайтырга, кырал страхования этилген гражданданы кыуамун кебейтирге болушукъду. Электрон сервислени сынды да кыошулукъу, сабийле едворген ююрге бла баладан аурулулукълары болган тишериула бир пособие алып башларкъыдыла, страхоательге да отчетларынын жангы амал бла этеридилик, деп билдиредиле фондуни регионда бөлюмюно пресс-службаасында.

Январдан башлап гражданданы приему бирикдирилген офиследе бардырылкъыды. Пенсиячыла, сабийли ююрге, сакъыла жуушларын жашаууу жерлерине жууукъда орналган офиследе налыны Кеп функциялы аралада тамамлапкъыдыла. Андан тышында, социал болушукъу битеу тюрлолерин бир амал бла топурулуруча этерге умут барды. Россейни Пенсия фондуна правленинин башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтурган Сергей Чирков белгилегеничи, эки фонду бирикдириу пособияланы тевуелю эм башка жуушланы тамамлауу жангыда иги жанын бурлукъду. «30 жылы ичинде Россейни Пенсия фонду кеп тюрленууден этгенди. Жангыда пенсияны тевелген организацияндан ол инсандыга тугъанындан башлап битеу жашауунда болушукъ этген уллу социал институт болганды. Пенсия фонду бла Социал страхования фонду бирикдириу да керекти эм тевели мадарды» - дегенди ол.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

БИР НИЕТЛИК

Аскерчилеге – студентледен письмола

Кеп болмай Къабарты-Малкъар кырал университетни илму библиотекасында Россейни жаш адамлары патриот сезимлерин кочлерге болушкан. «Кесибикиликте ниетимиз» проектин чеклеринде «Солдатта письмо жаз» деген акция этгенди. Ол КъМР-ну илму библиотекасыны келечилерини башламчылыгы бла бардырылганды. Анга керестудентле эчти аскер операцияга (ОВО) кыатышкан аскерчилеге

оюмларыны юсеринден жазаргана тапкандыла. Бу ишни баш магъанасы – жаш адамлары патриот сезимлерин кочлерге. Ол жанна бла иш не кыдар жетимишли бардырылса, бизни кыралны инсандарыны, эм биринчи уа жаш адамланы, жашаугъа кыарамлары да анга керестурулукъды. Башламчылыгыбызга аслам адам кыатышканы кыуандырды. Сиз ючюн, кезбаугъа келип, бир-эки сз жазып

кетгенле жокъдула. Студентле жюрек жылуулукъларын, ыразылыкъларын билдирюге излеидиле. Къбюсо аскерилеге ююкюрлерине сау-саламат кыатышканы тевекке кыймайдыла. Кызыкчыла уа письмолага жарык суртала да кыошдыла эм чамла да жаздыла, - дейди илму библиотеканы таматасы Герийланы Айманы.

Дизайн колледжиди, педагогика, психология эм физкультурадан бла спортдан билим берюу институту биринчи курсуны окуучулары уа ОБЖ-дан преподавательлери Хаким Гашаевге коллективни атындан письмо жазгандыла. Кызыла аны мобилизация бла чакырылган заманда: «Хар эркегериниу борчу – Ата журтларын кыоруула габды!» деген сезимден эсерине тошор гендиле. Ала аны унутмагъанларын эм сау-саламат ызына, университетте, кыатырын бек сакълангандарын да билдиргендиле.

Аскерчилеге письмо ашырырга сойгенлеге алыкъа алай ол онг барды, аны ючюн конвертни КъМР-ну илму библиотекасына тапдырырга тийишлиди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

КЪОРКУУСУЗЛУКЪ

Байрам жарсыусуз ётерча

Жангы жылы байрамны маданият жерлерине жууукъда орналган офиследе налыны Кеп функциялы аралада тамамлапкъыдыла. Андан тышында, социал болушукъу битеу тюрлолерин бир амал бла топурулуруча этерге умут барды. Россейни Пенсия фондуна правленинин башчысыны кыулугъун болжаллы халда толтурган Сергей Чирков белгилегеничи, эки фонду бирикдириу пособияланы тевуелю эм башка жуушланы тамамлауу жангыда иги жанын бурлукъду. «30 жылы ичинде Россейни Пенсия фонду кеп тюрленууден этгенди. Жангыда пенсияны тевелген организацияндан ол инсандыга тугъанындан башлап битеу жашауунда болушукъ этген уллу социал институт болганды. Пенсия фонду бла Социал страхования фонду бирикдириу да керекти эм тевели мадарды» - дегенди ол.

салырга жарамайды, дагында ол отуудан чыгаргъа чырмау этмеге керекди. Иллуланы сайлагъанда, терк кыабынрга кыоркучууланы алмагъа: мамукъдан, кыатыгъдан этилгенлине. Назы терекни кыатында лопухулакъла, бегенг отла, фэйверекле жандырмагъыз. Сабийлеге ток бла ишлеген иллуланы жандырырга эркин эмтигиз. Бу жентил жорукъланы толтурсаргъыз, байрамгъыз жарык этериди.

Алай назы терек кыабынган эсе уа, бек алгъа, адамланы юйден тышында чыгаргъа керекди. Ызы бла отшоуге кыажуу службагы чакырырга тийишлиди: «01» (стационар) неда «112» (мобильный) телефон номерге селешти. Приборланы тождан чыгаргъыз. Он бар эсе, отну кезиге ёчюлтюу башлагъыз. Назы терекни аудуруп, аны кыалын кыумач бла

жабаргъа керекди. Пластикден ишленген назы терекни сую бёлентюрге ахрыда жарамайды. Синтетика эрип, сую куйгъанда уа кыаипат башларкъыды. Жилтилерни учуп, от бютонда кыаты жанарга болушукъду. Пиротехника заптаны хайырланганда жорукъланы сакъланганды кезиле да катагъа келтиредиле. Байрамланы колпегинде эмда андан сора солгу кезиуде саукъса кыаула учуредиянылагъа белтери, кыоллары, юсерни койюп, сабийле, таматала да келтириледи. Ала летардланы, ракетничланы атышында сакъ болмагъанын ючюндө, Габгетчила уа учуп, балкюно, тевереге киргиле, анда атылып, кыоран салырга да боладыла.

Къабарты-Малкъарны отшоуге кыажуу-кыухтарыу службагы байрамла жарык, кыуанчылы болуруларын, ала жарсыусуз ётерлерин текейди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Маданият министрствосу ГАЗАЛАНЫ Махмуду жангы Ашлеме анысы РАХАЙЛАНЫ Кыраны кызы Зуура дуниясын алышканы бла байламлы уллу бушуу этип, кыйгъы сз береди.